

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Hrebeniuk Dmytro

BETWEEN UNIVERSALISM AND FRAGMENTATION: THE EVOLUTION OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS STANDARDS 225

Бугаєць Альона Сергіївна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА. 228

Бондарюк Ольга Олегівна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВИКРАДЕННЯ ДІТЕЙ У МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРАВІ. 230

Галат Владислав Ігорович

ЗАКОНОДАВЧА ЕВОЛЮЦІЯ СТАТТІ 25 КОНВЕНЦІЇ ООН ПРО МІЖНАРОДНУ КУПІВЛЮ-ПРОДАЖ ТОВАРІВ: ВІД ПРОЄКТУ ДО СУЧАСНОГО ФОРМУЛЮВАННЯ 234

Жакун Маргарита Юріївна

ВОЄННА ДИПЛОМАТІЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ. 237

Івахненко Єлизавета Олександрівна

СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ 241

Ковальчук Андрій Трохимович

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВІЙСЬКОВИХ ЗАГРОЗ 245

Омельченко Іван Ігорович

СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ. 248

Островерхий Олександр Олександрович

ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАЙВИЩОГО КЕРІВНИЦТВА ДЕРЖАВИ ЗА ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ У ХХІ СТОЛІТТІ 251

Раздорозний Герман Юрійович

УЧАСТЬ АДВОКАТІВ У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ 253

Редченко Ярослав Олександрович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ. 255

Ругало Богдан Андрійович

ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 259

Самойлюк Дмитро Геннадійович

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОКАЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 262

Taylor Alla Valeriivna

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES 265

Фасій Анастасія Володимирівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИМУСОВОГО ЛІКУВАННЯ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНИХ КРИЗ: КОНВЕРГЕНЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА СТАНДАРТІВ ОХОРОНИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я 268

Чернявський Марк Віталійович

ЦИФРОВІЗАЦІЯ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЙ ООН ЯК НОВИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 272

Ciornii Inesa

ANTARCTICA, HUMAN RIGHTS AND INTERNATIONAL LEGAL RESPONSIBILITY: UKRAINE'S LEGAL PERSPECTIVE FROM THE AKADEMIK VERNADSKY STATION 274

8. Римський статут Міжнародного кримінального суду, 1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588 (дата звернення: 27.03.2026).

9. ICC Rules of Procedure and Evidence, 2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_588 (дата звернення: 27.03.2026).

Ключові слова: міжнародне право, правоохоронна діяльність, доказування, кримінальний процес, міжнародне правосуддя.

Key words: international law, law-enforcement activities, proof, criminal proceedings, international justice.

Taylor Alla Valeriivna

National University «Odesa Law Academy»,

Postgraduate Student at the Department of International and European Law

UNIVERSAL PERIODIC REVIEW AS A MECHANISM FOR MONITORING HUMAN RIGHTS IN ISLAMIC STATES

The development of international mechanisms for monitoring human rights has led to the creation of new forms of supervision within the United Nations system. One of the most notable among them is the Universal Periodic Review (UPR), established in 2006 under the Human Rights Council. «It is a unique mechanism within the UN system for the periodic review of the human rights records of all 193 UN Member States. As one of the main features of the Human Rights Council, the UPR reformed and restructured how the UN system assesses respect for human rights» [1]. It is designed as a universal process in which all United Nations Member States are regularly reviewed with regard to their human rights obligations. This mechanism combines elements of political dialogue with legal assessment and has gradually become an essential part of the international human rights framework. In the Islamic states, where the relationship between international norms and domestic legal traditions may raise specific questions, the UPR provides a useful framework for examining how international monitoring functions in practice.

The Universal Periodic Review derives its normative foundation from Human Rights Council Resolution 5/1 (2007), which established the institutional framework and guiding principles of the mechanism [2]. From a procedural perspective, the UPR is structured as a cyclical process, typically occurring every four to five years, during which each state undergoes review by its peers. The process is based on three primary sources of information: national reports submitted by the state under review, compilations prepared by the Office of the High Commissioner for Human Rights, and stakeholder submissions, including those from civil society organizations. The review culminates in an interactive dialogue and the adoption of recommendations addressed to the state concerned [3, p. 3].

The UPR is often described as a peer-review mechanism, as it is conducted by states rather than independent experts. This feature creates a cooperative environment,

where dialogue is encouraged, and confrontation is generally avoided. According to A. Komath, such an approach promotes participation and openness, although it may also affect the level of critical assessment [4, p. 187]. The functions of the UPR go beyond just evaluation of compliance. It serves as a platform for collecting information, identifying challenges, and sharing best practices. Even though the recommendations adopted during the review are not legally binding, they contribute to shaping expectations regarding state behavior [5, p. 263].

The effectiveness of the UPR in Islamic states has been widely discussed in academic literature. Some studies show that the mechanism can encourage states to improve their human rights policies and engage in dialogue with international actors. It has also been noted that «the UPR can support learning processes and increase transparency in state practices. However, the extent of its impact on actual human rights conditions remains subject to debate» [6, p. 1083].

In the context of Islamic states, participation in the UPR has generally been consistent with the principle of universality, as all such states undergo periodic review. Research indicates that the mechanism can act as a catalyst for domestic dialogue, encouraging engagement between governmental authorities and civil society actors. Nevertheless, the substance of recommendations often reflects sensitivities related to cultural, religious, and legal specificities [7]. The influence of the UPR on domestic legal systems in Islamic states varies from state to state. In some cases, states accept recommendations and take steps toward legal or policy reforms. In other cases, recommendations are only noted or partially implemented, particularly when they are seen as inconsistent with national legal traditions. This selective approach shows the limits of international monitoring in situations where different normative systems interact.

Moreover, the UPR faces structural limitations inherent in its nature. The non-binding nature of recommendations and the absence of enforcement mechanisms, constrains its capacity to ensure compliance [8, p. 26]. Also, the reliance on peer review may lead to politicization, as states may avoid issuing critical recommendations to maintain diplomatic relations. These challenges are particularly pronounced in regions where solidarity among states influences the dynamics of review.

«At the same time, the UPR plays an important role within the broader UN human rights system. It complements treaty bodies and special procedures by providing a general overview of human rights situations in all states» [9]. As noted in recent scholarship, the mechanism increasingly interacts with other components of the UN system, thereby reinforcing the coherence of international monitoring efforts.

In conclusion, the UPR represents an important element in international human rights monitoring. Its universal scope and cooperative approach make it a unique mechanism within the United Nations framework. In relation to Islamic states, the UPR shows its potential and its limitations at the same time. It contributes to dialogue and may support gradual improvements, but its effectiveness largely depends on the willingness of states to implement the recommendations.

References:

1. Jilani H. The Universal Periodic Review (UPR) and its potential to foster freedom of expression, access to information and safety of journalists. UPR info. P. 1.
2. UN Human Rights Council. Report to the General Assembly on the 5th session of the Council: Human Rights Council, 5th session. 11–18 June 2007. A/HRC/5/21. 7 August 2007. URL: <https://www.refworld.org/reference/annualreport/unhrc/2007/55221> (дата звернення: 30.03.2026).
3. McNeilly K. (2025). Human rights through the kaleidoscope: the UN Human Rights Council's Universal Periodic Review. *The International Journal of Human Rights*. 2025. P. 3. URL: <https://doi.org/10.1080/13642987.2025.2588188> (дата звернення: 30.03.2026).
4. Komath A. State Behaviour at the Universal Periodic Review: An Examination of India's Third Review at the United Nations Human Rights Council. *India Quarterly: A Journal of International Affairs*. 2020. Vol. 76(2). P. 185–206.
5. Bueno De Mesquita J. The Universal Periodic Review: A Valuable New Procedure for the Right to Health? *Health Hum Rights*. 2019. Vol. 21(2). P. 263–277. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6927386/> (дата звернення: 30.03.2026).
6. Carraro V. Promoting Compliance with Human Rights: The Performance of the United Nations' Universal Periodic Review and Treaty Bodies. *International Studies Quarterly*. Vol. 63. Iss. 4. Dec 2019. P. 1079–1093. URL: <https://doi.org/10.1093/isq/sqz078> (дата звернення: 30.03.2026).
7. Yooneui K., Mitchell S., Zarepour-Arizi N. State promotion of global women's rights in the Universal Periodic Review. *The Review of International Organizations*. 2026. URL: https://link.springer.com/article/10.1007/s11558-026-09619-5?utm_source=researchgate.net&utm_medium=article (дата звернення: 30.03.2026).
8. Nazir A. The Universal Periodic Review and Muslim States' Engagement. *Journal of International Law and Islamic Law*. 2019. Vol. 15 (1). URL: <https://www.open-access.bcu.ac.uk/8484/> (дата звернення 30.03.2026).
9. Shah S., Sivakumaran S., Complementing UN Human Rights Efforts Through Universal Periodic Review. *Journal of Human Rights Practice*. 2024. Vol. 16. Iss. 3. P. 794–818. URL: <https://doi.org/10.1093/jhuman/huae008> (дата звернення 30.03.2026).

Ключові слова: права людини, моніторинг дотримання прав людини, міжнародне право, міжнародне право прав людини, Організація Об'єднаних Націй, Універсальний періодичний огляд (УПО), Рада Організації Об'єднаних Націй з прав людини, ісламські держави.

Key words: human rights, human rights monitoring, international law, international human rights law, United Nations, Universal Periodic Review (UPR), United Nations Human Rights Council, Islamic states.